

ter effectus omnes ex illa deductos, consideratosque ab Antonio Gomezio, loco relato ibidem, habere locum non posse, si verè testatore defuncto nulla bona, aut jura remanserint; tunc enim nec hæreditas propriè dici poterit, nec dispositio testatoris aliquid operabitur in casibus per Gomezium adductis, ut de se patet aperte, nec alia probatione indiget.

23 Quintò infertur, sustineri non posse interpretationem Glossæ in dict. l. hæreditas, verbo, intellectu, quamvis probaverint eam Fulgositus, & Alexan. in rubric. ff. de acquirent. hæredit. Joannes Crotus in proliis l. qui liberos, ff. de ritu nuptiarum, num. 24. existimantes accipiendum esse textum illum in rebus corporalibus, ut sic ex sententia eorum, voluerit Jureconsultus probare dumtaxat hæreditatem dici quamvis defunctus res corporales non reliquerit, sed solum incorporales, quæ in jure consistunt, quales sunt illæ, quæ enumerantur in l. I. vers. incorporales, ff. de rerum divisione, & in §. unico, Instituit. de rebus corporalibus, & incorporalibus; & consequenter, ut verba illa, Sine ullo corpore, ponantur ad differentiam corporum, quo nomine res, quæ tangi, & videri possunt, continentur, ut vestis, aurum, argentum, & similia, l. quod dicitur, ff. de impensis in rebus dotalibus factis, l. I. in fine, ff. de dote prælegata. Sed quidem errore manifesto labuntur Authores ipsi, ut pote, cum illius textus ratio, & decisio sic procedat relicti rebus corporalibus, sicut si incorporalia tantum relinquuntur; nam & tunc hæreditas dicitur nullum habere corpus, & diversa est à rebus hæreditariis, ut sæpe diximus, nec potest prædicta interpretatio convenire verbis, dict. l. hæreditas, maxime illis, Jure intellectu habet: nec etiam deduci debet ex verbis sequentibus, Sine ullo corpore.

24 Quæ, ut ad eum text. cum judicio observat Costanus quasi juris, cap. 18. num. 10. & colligitur ex text. in l. sed si ante, ff. de exceptionibus, sic pertinent ad res, quæ videri, & tangi possunt, hoc est, ad corporales, sive quæ corporis appellatione propriè designantur, sicut ad incorporales, quæ corporis nomine interdum significantur, licet minus propriè; atque ita in illo textu, ea verba, Sine ullo corpore, referenda sunt ad unas, & alias res, argumento l. familia C. familia exiscunde, l. etiam, §. non solum, ff. de petitione hæreditatis, ut sic hæreditatis dicatur non habito respectu ad res hæreditas, sive illæ corporales, sive incorporales sint.

25 Sextò infertur, longè differre, quod ad questionem nostram attinet, an testator nulla bona, aut nulla jura penitus reliquerit, an verò relinquat aliqua bona, aut jura, licet maximo ære alieno sic oppressa, quòd æs alienum totam hæreditatem absorbeat, ut soluto ære alieno nulla bona supersint; nam primo casu locum obtinent omnia, quæ superius diximus. Secundo verò casu, quo quis ære alieno maximo gravatus est, ita ut creditoribus bona non sufficerent; posset nihilominus cum effectu testari, & hæreditas scribere, & ejus hæreditas verè diceretur cum defunctus verè dominus fuerit, sive rerum, quas reliquit, verum dominium habuerit, argumento text. in l. I. & per totum titulum, ff. que in fraudem creditorum: & idèd hæres in illis bonis succedit, & antequam adeat, hæreditas ipsa, licet nullum commodum allatura sit, non idèd minus hæreditas dicitur, l. hæreditatis appellatio 119. ff. de verborum significatione, facit text. in l. qui solvendo, & in l. ei qui solvendo, ff. de hæreditibus instituendis, & in hanc doctrinam pugnat aperte, & subtiliter eruditissimus Franciscus Connanus, cujus opera integrè, atque attentè prælegisse nunquam poterit, commentariorum juris civilis, lib. 10. cap. 5. num. 1. in princ. vers. ut omnia ejus dicta, & facta, & ipsum non referens Doctor Spino in speculo, glossa 33. §. num. 12. in

26 fine, quem supra, num. 12. hujus capituli, idèd arguebam & notabam, quòd idemmet Author crediderit hoc intendisse, aut probare voluisse Papinianum Jureconsultum in dict. l. hæreditas; postquam enim Glossæ intellectum improbavit ibi, verius dependendum constituit, juxta præfatam doctrinam accipiendum illum

textum, quæ tamen licet in se vera sit, & per totam hanc illationem à me probata, tamen ex illo textu minime deducitur, in quo hæreditas sic juris intellectum habet, bonis multis liberè & absque ullo onere relicti, sicut si maximo ære alieno oppressa relinquuntur: ex aliis ergo juris principiis, non ex illo textu deduci debet præfatum assumptum.

28 Septimò infertur ad resolutionem dubitationis jurisdam, scilicet, cum testator disponat de rebus suis in id tempus, quo earum dominus futurus non est, quia testamentum, & dispositio sua accipit vires post mortem, quæ omnia solvit, & dispositio licet fiat tempore habili, quo est dominus tamen ejus effectus conferitur in tempus inhabile, quod de jure fieri non potest: quare, inquam, de jure communi inductum sit, ut quis testetur videbatur enim quòd nullus testari possit, quia effectus dispositionis confertur in tempus inhabile, quo dominium bonorum suorum amisit.

29 Et quidem in eo dubio præmittendum est, primò, testandi facultatem multis de causis inventam fuisse, de quibus videndi sunt Guilielmus Benedictus in cap. Raimundus, de testamentis, verbo, testamentum, el primero, num. 6. 7. & 8. Portius & Nonius in princ. Institut. de testamentis, Menchaca de successione creatione, lib. 1. in præfatione 1. part. ex num. 29. usque in finem.

30 Secundò præmittendum est, testandi facultatem ex gratia potius competere, quam ex mero jure, ut opinatur Guilielm. Benedict. loco relato num. præcedenti, n. 5. vel de æquitate juris, non de subtilitate, vel de gratia, ex sententia Belloni, quæ verior videtur, in rubrica Institut. de testamentis, secunda quest. principali, in fine, vers. concludo ergo, qui tamen videndus est per totam illam questionem: utcumque tamen se habeat res prædicta cessare inconveniens, sive dubium propositum, quia licet ultima testatorum voluntas, & dispositio conferatur post mortem, quæ omnia admitit, ut certum est, tamen per legem provisum est, ut supra diximus, inducendo hæreditatem jacentem, quæ imaginaria, sive ficta quædam

32 persona est, in qua continuatur magis, quam finitur jus defuncti, sic ut illa retineat dominium, obligationes, & alia, quæ testator ipse vivus posset retinere, & magis videatur translatum, quam perditum dominium, atque executio tantum fieri post mortem ejus, quod perfectè disposuit in vita testator, ut optimè declarant Castrensis in rubrica, ff. de acquirenda hæreditate, & Jason ibi, num. 5. Peralta in rubrica, ff. de hæreditibus instituendis, num. 137. Carolus Sigonius de antiquo jure Romanorum, cap. 11. & interminis nostris dubitationem superiorem sic eleganter explicat Nicolaus Bellonus in princ. Institut. de testamentis, dict. quest. principali, num. 3. ubi optimè satisfacit aliis dubiis, quæ in idem tendunt, ut cum

34 necesse fuerit, omninò videri debeat prædictus Author, ultra quem sic etiam intelligunt præfatum dubium D. Franciscus Sarmientus de rebus Ecclesiasticis, part. 4. cap. 5. num. 7. in fine, & num. 8. D. Spino in speculo, Gloss. rubricæ, 1. part. num. 17. per totum. Elegantius Joannes Oinotomi in rubrica, Institut. de testamentis, ex num. 5. usque ad num. 11. Et verè pro illis optimè faciunt quamplurima jura, ac inter alia text. in l. non minus, vers. 1. ff. de hæreditibus instituendis, l. hæreditas, §. 2. ff. de acquirendo rerum dominio, l. mortuo, ff. de fidejussoribus, hsi is qui pro emptore, in fine, ff. de usucapionibus, §. servus etiam alienus, Institut. de hæreditibus instituendis, & pungit in idem Barbosa, qui prædictos non refert, in 3. part. rubrica, ff. soluto matrimonio, n. 16 ubi dumtaxat expendit text. in dict. l. non minus, & num. 17. infert ad nonnulla, quæ huic materiæ non improprie conveniunt.

35 Octavò infertur, prædictæ resolutioni, aut doctrinæ hæcenus traditæ minime adversari Ruini opinionem in rubrica, ff. soluto matrimonio, n. 94. & Parisij d. 220. asserentium universitatem, sive jus universale non extingui rebus omnibus universitatis extinctis, sive nulla earum existente, per text. in l. peculium nascitur, ff. de peculio: qui textus aliàs etiam solet ponderari adversus ea, quæ

quæ numeris præcedentibus adnotavimus. Sed verè prædictorum Authorum sententiam non probat; nam præterquamquod Socinus n. 45. & Socinus junior n. 27. 3. part. in eadem rubrica ff. soluto matrimonio, contrarium tenuerint, & distinctione componat eos Barbosa 3. part. ejusdem rubricæ, dict. n. 17. ex alio non obstat illius textus decisio, quòd Jureconsultus loquitur, quando res aliqua peculiare pereunt, ut inquit Marianus in l. I. ejusdem tit. ff. soluto matrimonio, n. 27. ultra quem addendum est, quòd etsi omnes res peculiare perirent, & sic præsens peculium extingueretur; tamen facultas, & spes, aut aptitudo habendi peculium duraret, nisi expressè à domino adempta fuisset. Quod clarè insinuat Jureconsultus in versiculo, moritur, illius l. & notat Glossa secunda in l. questum 31. ff. de peculio: & sic peculium adhuc dici potest. Verum in terminis questionis nostræ; si mortuo testatore nihil omninò remaneat, facultas, aut spes habendi bona extinguitur omninò; idèdque licet jus illud intellectu adhuc duret, tamen propriè hæreditas ejus dici non poterit, qui nulla bona reliquit: & sic debent intelligi quæ in proposito dict. l. hæreditas, adnotavit D. Petrus de Barbosa dict. 3. part. rubricæ, ff. soluto matrimonio, n. 17. vers. si verò loquamur de universitate. Et etiam, quæ in proposito hujus capituli, & breviter nimis adduxit Simon de Præteris de interpretat. ultim. volunt. lib. 2. interpretat. 2. solutione 3. n. 1. & 2. sequent. fol. 209.

CAPUT XVIII.

De Testamentis plurium in eadem charta confectis.

Testamentum à marito, & uxore vel à duobus aliis simul confectum; utrùm à supervivente pro sua parte, vel in solidum revocari possit? Quid in Majoratu, aut in melioratione simul facta ab eisdem, tam de jure communi, quam de jure Regio: quid si supervivens aliquid confectus est ex bonis conjugis prædefuncti? Quid denique de usufructu, aut de fructibus ab eodem perceptis in casu revocationis; vel an hæreditatis additione, fructuumve perceptione, supervivens videatur unus non revocandi dispositionem sibi impositum agnovisse, & de aliis multis prædictis connexis, quæ esse vulgata, & multis in locis tractata fatetur Author, idèd tamen eorum disputationem prætermittere noluit, ut accurata equidem, & diligenti explanatione, quæ hæcenus in proposito scripta erant ab aliis, hoc loco recenseret in unum, & libi quærendi in futurum cæteros excusaret; tum etiam, ut dictis adhuc quamplurima, & noviter, & verè adjiceret, quæ distinctè sic, & dilucidè explicata, suòque ordine composita nullibi antèd fuerunt.

SUMMARIUM.

- 1 Author reddit rationem, quæ præcipuè movit eum, ut hujus capituli disceptationem susciperet, de qua multis in locis egerunt antèd permulti, & ibidem hujusce rei utilitatem ostendit.
2 Author recenset in unum quamplures Authores, quos pro hujus capituli dilucida explanatione, attentè, atque originaliter prælegisse fatetur, & tribus num. sequentibus.
3 Burgos Salon de Paz tractatu, atque resolutione questionum hujus capituli, antecellit alios multos; idcirco videndus erit omninò.

- 4 Alvarum Valascum in proposito questionum hujus capituli ceteris quidem elegantius loqui, & septem dubiis propositis, rem hanc distinctè magis, quam alios explicasse.
5 Pelæz à Mieres, in hac materia latius loquutum, quam Molinam, & trium casuum distinctione, nonnulla adnotasse, ad quæ alii antèd non sic animadvertabant.
9 Testamentum potest à duobus, vel à pluribus in eadem charta, aut scriptura confici, idque ex communi omnium Doctorum placito; sic, ut nullus in hoc dissentiat.
7 Testamentum cum faciunt duo, plures se in eadem scriptura, aut charta, tunc, quot sunt persone consentientes, tot esse testamenta censentur: in quo etiam conveniunt omnes Doctores, nec ullus in hoc dissentiat.
8 Testamentum à duobus in eadem charta, aut scriptura confectum, unicam tantum solemnitatem requirit, non duplicatam; nam etsi duo testamenta censentur, non unum testamentum: solemnitas tamen illa uno contextu adhibita sic refertur ad omnes personas testantes, ut pro unoquoque separatim adhibita censentur.
9 Quod procedit, quoad numerum testium, sigilla, subscriptiones, unicam contexturam, & reliqua, quæ plurium personas possunt respicere; non verò quoad ea solemnitas, quæ ab ipsis testatoribus debent peragi, quia talia ab ipsis testatoribus, & à singulis eorum debent fieri, ut latius hoc numero explicatum traditur, remissivè.
10 Et juxta ea, intelligenda dicit Author nonnulla, quæ non ita distinctè, aut absolute in proposito adnotavit Andreas Gail.
11 Testamentum uxoris, & mariti an validum sit, in quo maritus sua manu se heredem scripsit.
12 Testamentum viri sua manu factum, in quo ille uxorem heredem instituit, valere debet, etsi non valeat testamentum uxoris instituentis virum, manu ipsius viri scriptum, contra Lusitanum Gamam, cum Beccio, & ipsius Gamæ Additionatore.
13 Testamentum in quo maritus & uxor se adinvicem reciprocè hæredes instituit, validum esse, ex sententia communi.
14 Et rationibus nonnullis, quibus movetur D. Franc. Sarmientus, ut contrariam sententiam teneatur, facile, & verè quidem responderi posse, prælectis his, quæ in proposito adnotavit Valascus, hoc numero ab Authore relatus.
15 Pactum reciprocum inter conjuges de succedendo, an valeat tam de jure communi, quam de jure Regio: ubi nonnulla consideravit Author ad quæ nullus antèd respexit.
16 Testamentum à marito & uxore, vel à duobus aliis confectum simul in eadem scriptura, aut charta, potest ab altero pro parte sua revocari, & sententia multorum Authorum.
17 Quæ & jure, & rationibus concludentibus fulcitur, per totum numerum.
18 Et extenditur, ut procedat sive alter revocaverit in vita ejus, qui simul cum eo disposuit, sive etiam post ejus mortem, nam in utroque casu, indistinctè revocatio fieri potest, prout hoc numero adnotatur.
19 Dummodo revocetur dumtaxat quoad partem revocantis, quia quoad alios non revocantes firmum remanet testamentum.
20 Secundo extenditur, ut procedat, etiamsi testamentum simul faciant conjuges in favorem alicujus, vel aliquorum, vel ut utriusque proximi hæredes bona sua, aut aliquam partem eorum accipiant; nam adhuc uno ex conjugibus mortuo, superstes jure potest dispositionem suam revocare, prout latius explicatum traditur remissivè.
21 Testamentum si maritus, & uxor simul fecerunt, & cum convenissent de instituendo aliquem heredem, fortè consanguineum, ut frequenter accidit, impledo promissa, cum heredem instituerunt, unusquisque pro parte sua, & uno mortuo, alter testamentum revocavit;